

Dag van de
Architectuur
Zoetermeer

DAG VAN DE ARCHITECTUUR 2018

Juryrapport

GEMMA SMID ARCHITECTUURPRIJS 2018

Gemma Smid Architectuurprijs 2018

Juryrapport 22-05-2018

De Gemma Smid Architectuurprijs wordt dit jaar voor de zevende keer uitgereikt tijdens de Dag van de Architectuur, op zaterdag 2 juni 2018. De prijs is genoemd naar oud-wethouder wonen Gemma Smid-Marsman, vanwege haar inzet voor de architectuur in Zoetermeer. De architectuurprijs is voor een ontwerp met aansprekende architectonische kwaliteit, dat in de afgelopen twee jaar is gerealiseerd. De organisatoren van de Dag van de Architectuur hebben vijf gebouwen genomineerd.

Genomineerde gebouwen

- Alfrink College, Werflaan 45
- Cadenza, Oostwaarts
- IKC Klimboom, Nesciohove 105 – 107
- Kindcentrum Toverberg, Toverberg 3-4
- Stadhuis – Forum, Stadhuisplein 1

Een onafhankelijke vakjury bepaalt welke architect de Gemma Smid Architectuurprijs krijgt. Dit jaar bestaat de jury uit:

Brechje Pronk (architect bij Gemeente Rotterdam – Stadsontwikkeling)

Reny ten Ham van Deutekom (landschapsarchitect)

Wijnand Galema (architectuurhistoricus en lid commissie ruimtelijke kwaliteit Zoetermeer)

De ontwerpen worden aan de hand van vijf criteria beoordeeld:

- Relatie met de omgeving (hoe is het gebouw ingepast, hoe is het gesitueerd) En bij transformatie, hoe wordt de relatie met het oorspronkelijke gebouw vormgegeven wat is de waardering voor het bestaande gebouw.
- Architectonische aanpak en concept (samenhangend ontwerp en consequente uitwerking van het idee)
- Houdbaarheid (beeldwaarde, is het ontwerp tijdloos of al snel gedateerd)
- Kleur- en materiaalgebruik, detaillering
- Betekenis voor Zoetermeer (is het gebouw meer dan een goed gebouw alleen)

Per criterium is met plussen en minnen de balans opgemaakt. Op basis daarvan werd door de jury unaniem de overtuigende winnaar aangewezen:

Cadenza - ontwerp van DunnetCraven en OZ Architect.

Hieronder kun je de beoordeling van de genomineerde gebouwen lezen. Zij zijn op alfabetische volgorde geplaatst, dus niet naar uitslag gerangschikt.

Algemene indruk

De omgang met de duurzaamheidsopgave is een belangrijk thema, zowel bij nieuwbouw als bij transformatie en renovatie. Volgens de jury moeten ontwerpers de technische verduurzaming integreren in de ontwerpogave en daarmee een kwaliteitsslag bewerkstelligen. Met een integraal ontwerp kunnen de technische aspecten bij verduurzaming van een bestaand gebouw worden ingezet voor een architectonische verbetering. Het Alfrink college is hier een prachtig voorbeeld van. De nieuwe gevel heeft gezorgd voor een grote verbetering en meer samenhang tussen de verschillende bouwdelen. Bij het Stadhuis Forum leverden de geopende plinten een kwaliteitsverbetering voor de omgeving op.

De vorming van integrale kindcentra met een basisschool, kinderopvang en centrum voor jeugd en gezin is een nieuwe opgave die interessante architectonische concepten oplevert, met een positieve invloed op de wijk.

Organisatie:

ArchitectuurPunt Zoetermeer, Gemeente Zoetermeer, Schatbewakers, Floravontuur

Alfrink College

Cadenza Oostwaarts

IKC klimboom

Kindcentrum Toverberg

Project: **Alfrink College, Werflaan 45**
Ontwerp: **Architect Ralph Goutier**
Opdrachtgever: **Alfrink College**

De insteek voor de verbouwing was een nieuwe entree en een beperkte uitbreiding. Door oude constructiefouten moest echter bijna de hele gevel worden vervangen. De jury is van mening dat de renovatie van het Alfrink College een positief voorbeeld is van hoe de technische duurzaamheidsopgave kan worden ingezet om een enorme kwaliteitsslag te maken voor het bestaande gebouw en de omgeving.

Met bestaande materialen en kozijnen is volgens de jury in het ontwerp een zeer samenhangende nieuwe toon gevonden. Dit is knap omdat de school een onsamenhangend geheel was van bouwdelen in verschillende architectuurstijlen, uit verschillende perioden. Ook de oudere delen die niet zijn vernieuwd, zijn met de nieuwe gevels samengesmeed tot een geheel.

Naar de mening van de jury valt de topverdieping met een afwijkende gevelopbouw in kleur, patroon en materiaal uit de toon met de overige gevels. Het is een gemiste kans dat dit bouwdeel geen deel uitmaakt van de overige samenhangende delen. Er is voor de overige gevels een baksteen gebruikt, die mooi is verwerkt en gevoegd. De kleuren passen goed bij elkaar en verwijzen nog naar de oorspronkelijke gevel.

De buitenruimte bij de entree is niet erg spectaculair.

GEMMA SMID ARCHITECTUURPRIJS 2018

Project: **Cadenza, Oostwaarts**
Ontwerp: **DunnetCraven en OZ Architect**

- DunnettCraven, James Craven (Masterplan, Architect),
- OZ Architect, Gijs Tegelberg en René Metzelaar
(Architect, Architectonische uitwerking)

Opdrachtgever: **Synchroon / Era Contour**

Het nieuwe complex met horeca, supermarkt, casino en woningen is uitermate goed ingepast in de omgeving. Op deze voorheen doodse plek is een levendig stuk stad ontstaan. De jury meent dat het theater nu veel beter tot zijn recht komt, het gat naast de passage is afgedicht en het hoogteverschil is op een prettige manier opgelost. Langs de trappartij is zelfs een groene gevel aangelegd.

De publieke buitenruimte is goed ontworpen. De ruimte van het plein is op een ontspannen manier geopend. Doordat het groen voldoende sterk aanwezig is op het plein, wordt dit niet volledig gedomineerd door de horeca. Wel betreurt de jury het dat groen in de straat vanaf de Italiëlaan naar het plein (nog) ontbreekt. Bomen en/of groen in bakken zorgen voor een aangenamer beeld.

Hoewel het een groot project betreft, is de eenheid in het gevelbeeld met een rustige uitstraling sterk, volgens de jury. De uitstraling is stedelijk, mede door de klokkentoren die mooi in de zichtlijn richting het plein is geplaatst en de volumes met verschillende bouwhoogtes. De kleur van de baksteen is wel enigszins hard en ligt te dicht bij de kleur van de bestrating. Ook bevat het vlakke metselwerk weinig nuance. Het plan bevat wel mooie details zoals de ronde hoek met het daadwerkelijk rond gebogen glas. Kortom, een aanwinst voor de binnenstad van Zoetermeer.

GEMMA SMID ARCHITECTUURPRIJS 2018

Project: **IKC Klimboom, Nesciohove 105 - 107**
Ontwerp: **Architectenbureau Nouwens Roovers**
Opdrachtgever: **Opez**

Het gebouw voor de A.M.G. Schmidt school en kinderopvang De Drie Ballonnen heeft een eigengereide vorm, met markante verspringingen die de langgerekte gevel geleden. Dit soort verspringende volumes zijn ook terug te vinden in de buurt. Zo sluit de massaopbouw goed aan op de omgeving. Vanuit de ruimtelijke opbouw van het gebouw, zou het naar de mening van de jury echter logischer zijn, als de entree zich aan een van de korte kanten van het gebouw had bevonden. Het vrij toegankelijke schoolplein is omvangrijk en is nu nog in ontwikkeling. Naast speeltoestellen is er veel groen. Een goede toevoeging voor de buurt.

De jury is lovend over de het palet aan kleurcombinaties van de kozijnen en het prachtige metselwerk van de gevels. De groen geglazuurde stenen bij de entree zijn erg mooi en de gevel is consequent ontworpen. Erg jammer is dat de uitvoering slordig is, met folies in het zicht en (nog) ontbrekende stenen.

De combinatie van de verspringende kubussen van de lokalen met het trapeziumvormige schuine dak vindt de jury in het interieur niet overtuigend. De structuren zitten elkaar in de weg met bijvoorbeeld plekken op de lokalen waar het stof zich zal verzamelen. Ook doet het systeemplafond afbreuk aan deze speciale vorm. De school is zeer energiezuinig, maar de installaties zijn niet integraal in het ontwerp opgenomen. De klimaatkast is zonder noemenswaardige afwerking op een zeer prominente plek boven de entree geplaatst, waardoor de schuine lijn van het dak wordt onderbroken.

In deze school is het nieuwe onderwijsconcept van het integrale kind centrum goed in de architectuur vertaald. De plek met basisschool, kinderopvang en centrum voor Jeugd en Gezondheid heeft veel meerwaarde voor de buurt.

GEMMA SMID ARCHITECTUURPRIJS 2018

Project: **Kindcentrum Toverberg, Toverberg 3-4**
Ontwerp: **LIAG architecten en bouwadviseurs**
Opdrachtgever: **Unicoz Onderwijsgroep**

Het nieuwe gebouw voor basisschool 't Schrijverke en kinderopvang De Drie Ballonnen is prachtig ingepast in de omgeving. De jury is enthousiast over het groene schoolplein. Dit vormt een goede buffer tussen het gebouw, met mooie natuurlijke erfafscheidingen en het plantsoen en ligt mooi in de as van de bestaande groene openbare ruimte.

Het gebouw is alzijdig ontworpen. Het principe van het patroon met de verspringende ramen is goed uitgewerkt. In de gevel is niet zichtbaar waar de verdiepingvloeren zich bevinden. De jury heeft de meeste waardering voor de gevel aan de openbaar plantsoenkant. De entree gevel vindt zij minder geslaagd. Bij het terug liggende geveldeel met stucwerk van de bovenverdieping, is het patroon van ramen en de omkering van kleuren en materialen net niet goed doordacht. Ook de kwaliteit van de kunststof kozijnen met opvallende scharnieren aan de buitenkant is teleurstellend.

De jury is zeer positief over het interieur. Het is van binnenuit gezien een sterke eenheid met de gevel met de verspringende ramen, die soms ook op kindelhoogte liggen. Het principe van zitvensters en de interieur afwerking met houten puien zijn mooi ontworpen. Zo is het onderwijskundige experiment met een school zonder afgesloten klaslokalen overtuigend uitgewerkt.

Voor het meubilair en interieurontwerp heeft LIAG samengewerkt met Marjo van Keulen

GEMMA SMID ARCHITECTUURPRIJS 2018

Project: **Stadhuis – Forum, Stadhuisplein 1**
Ontwerp: **Common Affairs en OTH architecten**
Opdrachtgever: **Gemeente Zoetermeer**

Na de transformatie van het Stadhuis Forum is het gebouw veel beter aan de stad gekoppeld. Het gebouw is geactiveerd met een programmatisch nieuwe invulling die goed is georganiseerd. Met de nieuwe ingangen, de transparante plint en de open relatie met de tramhalte is het gebouw op microniveau enorm verbeterd. Herkenbaar en heel communicatief naar de bewoners. De geslaagde aanpak van de plinten, ook langs de halte van de Randstadrail, is volgens de jury een voorbeeld dat navolging verdient bij de winkels aan de andere kant van de halte.

Door de gekozen kleur van de gevel, voegt het gebouw zich met dezelfde basistoon heel goed in de omgeving. De gekleurde vlakken in de ramen aan de stadhuispleinzijde geven het gebouw iets opgewekts, maar zijn niet echt passend bij een publiek gebouw. De detaillering van de gevel zit goed in elkaar. Naar de mening van de jury, zouden de schuine verspringingen in het patroon echter niet nodig zijn geweest. Zo is het een te cosmetische ingreep, die niet voldoende aansluit bij het bestaande complex en die volgens de jury snel gedateerd zal zijn.

Aan de kant van het stadhuisplein ziet het gebouw er nu opvallend en open uit. Aan de andere kanten is de nieuwe beplating niet overal even overtuigend. Met vreemde hoeken waar verschillende materialen op een ongemakkelijke manier bij elkaar komen. Zo verliest het Stadhuiscomplex de samenhang die voor de transformatie wel aanwezig was. De jury roept op om in de volgende fase van de transformatie de eenheid van het gebouw en de vormgeving juist te versterken.

GEMMA SMID ARCHITECTUURPRIJS 2018

